

KRAŠKI VODONOSNIK TRNOVSKO-BANJŠKE PLANOTE

Hidrogeološke značilnosti območja

Območje kraškega vodonosnika Trnovsko-Banjške planote je znotraj Goriške statistične regije najpomembnejši rezervoar pitne vode. Poleg tega je hidrogeološko dokaj dobro raziskano, saj so že bile opravljene številne raziskave, pri katerih so sodelovali projektni partnerji in zunanji sodelavci (geomorfološke in speleološke raziskave, geološko in hidrogeološko kartiranje, hidrokemijske in izotopske analize, sledilni poskusi, ...). Zbrani podatki in pridobljeno znanje o značilnostih obravnavanih vodnih virov predstavljajo dobro strokovno podlago načrtovanemu projektu in jih je možno ob ustrezni uporabi novih metod učinkovito prenesti v prakso varovanja vodnih virov pred onesnaževanjem in še posebej ukrepanja ob izrednih dogodkih.

Trnovsko-Banjška planota skupaj z Nanosom sestavlja t.i. Visoki dinarski kras, ki ga omejujejo doline rek Soče, Idrijce, Vipave, Pivke in njihovih pritokov. Pas karbonatnih kamnin je širok 10 do 15 km, dolg okrog 50 km, in zavzema okrog 700 m² površine. Prevladujejo globoko zakraseli kredni (na sliki 1 zelena barva) in jurski (modra) apnenci ter triasni (roza) dolomiti, ki proti severozahodu potonejo pod mlajšimi pretežno eocenskimi (rumeno-rjava) flišnimi kamninami. Fliš obdaja zakrasele apnenice tudi na južni in vzhodni strani in učinkuje kot delna, viseča ali popolna hidrološka pregraja. Na severni strani je kraški vodonosnik obdan s pretežno neprepustnimi srednje in spodnje triasnimi, delno tudi permskimi in karbonskimi kamninami. Vanje so zarezane površinske doline Belce, Idrijce, Zale in Trebuše (Janež in ostali 1997).

Za visoko planoto z nadmorskimi višinami do okrog 1500 m je značilen prehod med mediteransko in alpsko klimo. Letne padavine lahko presegajo 3000 mm, srednje letne temperature pa se gibljejo med 7 in 9° C. Med mrzlimi in dolgimi zimami so snežne padavine pogoste, snežna odeja pa se lahko na planoti zadrži tudi več mesecev. Velik del območja pokriva gozd.

Na zakraselem območju Trnovsko-Banjške planote padavine poniknejo globoko v kraški vodonosnik, ki hrani velike količine podzemne vode, prazni pa se skozi velike kraške izvire na obrobju (slika 2). Številni od teh izvirov (npr. Mrzlek, Hubelj, Kajža) so zajeti za vodooskrbo.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO
K R A N J

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program Čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Projekt GEP Sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev
Progetto GEP finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

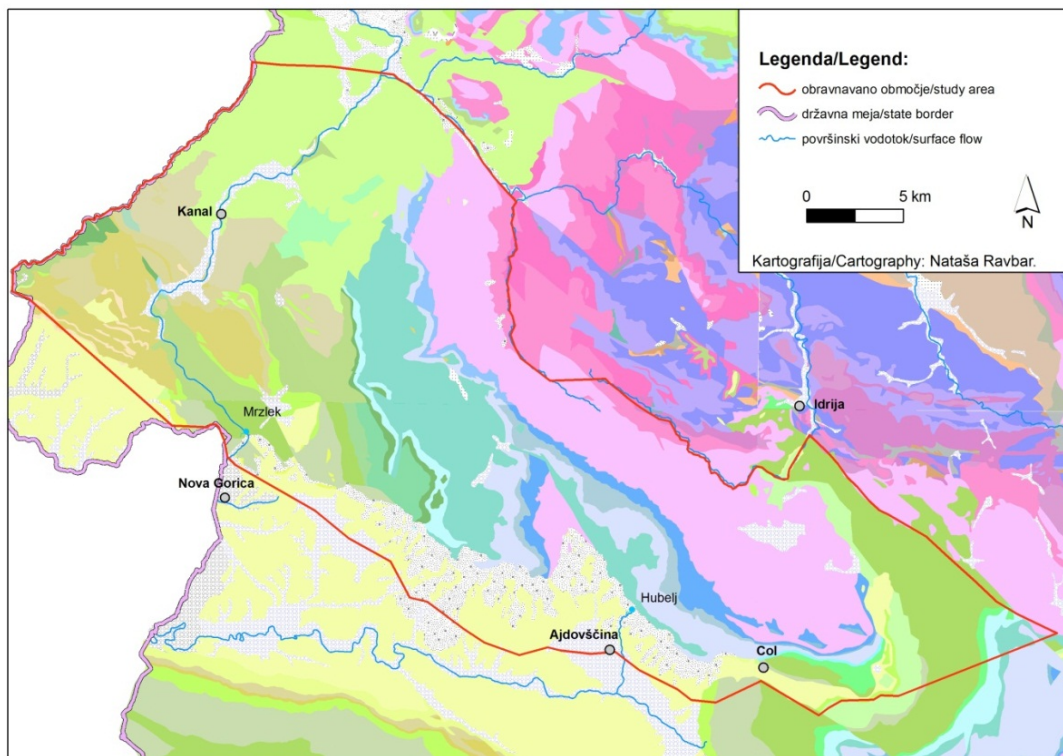

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

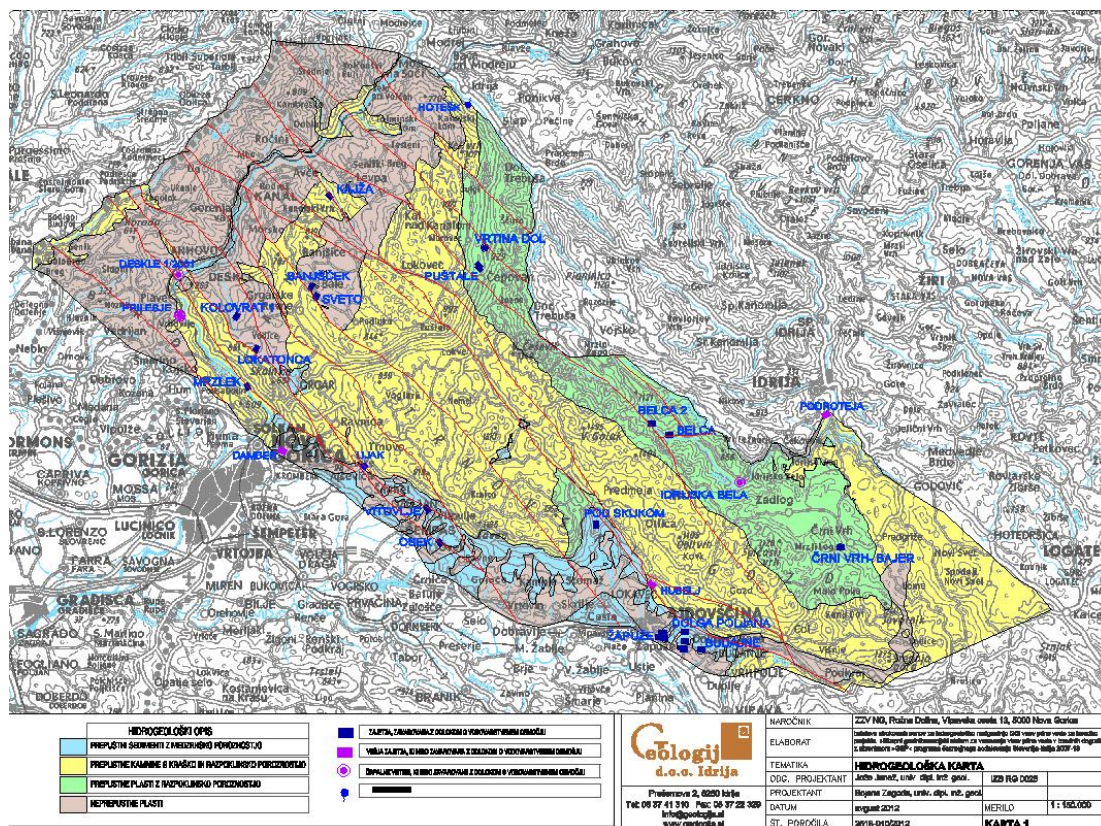

Investiamo nel
vostro futuro!
Naložba v vašo
prihodnost!
www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale
Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale
Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale

Slika 1: Geološka karta Trnovsko-Banjske planote z omejenim območjem, ki bo vključeno v kraški hidrogeološki model (podatki povzeti po Osnovni geološki karti 1:100.000)

Slika 2: Karta območja z označenimi različnimi hidrogeološkimi tipi kamnin (z rumeno barvo kraško-razpoklinski vodonosnik, z zeleno razpoklinski vodonosnik, z modro medzrnski vodonosnik in z rjavo zelo slabo prepustne kamnine) in najpomembnejšimi vodnimi viri.

Viri

- Batič, J. (ur.), 1996: Divje jezero pri Idriji. Kulturni in naravni spomeniki Slovenije.- Zbirka vodnikov, 188, 72 str., Ljubljana.
- Čar, J., Gospodarič, R., 1989: Geološka zgradba in nekatere hidrološke značilnosti bruhalnika Lijaka.- Acta carsologica, 17, 13-32, Ljubljana.
- Habič, P., 1968: Kraški svet med Idrijco in Vipavo. Prispevek k poznavanju kraškega reliefa.- SAZU, Classis IV, Dela-Opera 21, 243 str., Ljubljana.
- Habič, P., 1982: Kraški izvir Mrzlek, njegovo zaledje in varovalno območje.- Acta carsologica, 10, 45-73, Ljubljana.
- Habič, P., 1987: Sledenje na kraškem razvodju med Idrijco, Vipavo in Ljubljanico.- Acta carsologica, 16, 105-118, Ljubljana.
- Janež, J., Čar, J., 1990: Kraški izvir Kajža in njegovo zaledje.- Acta carsologica, 19, 101-138, Ljubljana.
- Janež, J., Čar, J., Habič, P., Podobnik, R., 1997: Vodno bogastvo visokega krasa. Ranljivost kraške podzemne vode Banjšic, Trnovskega gozda, Nanosa in Hrušice.- Geologija d.o.o., 167 str., Idrija.
- Janež, J., 1992: Hidrološke značilnosti kraškega bruhalnika Lijaka.- Rudarsko-metalurški zbornik, 39/1-2, 181-192, Ljubljana.
- Kranjc, A. (ur.), 1997: Karst Hydrogeological Investigations in South-Western Slovenia.- Acta carsologica, 26/1, 388 str., Ljubljana.
- Petrič, M., 1993: Hidrodinamični režim kraškega vodonosnika med solkansko akumulacijo in bruhalnikom Lijakom.- Acta Carsologica, 22, 179-200, Ljubljana.
- Placer, L., 1981: Geološka zgradba jugozahodne Slovenije.- Geologija, 24/1, 28-60, Ljubljana.
- Placer, L., Čar, J., 1974: Problem podzemeljske razvodnice Trnovskega gozda, Križne gore in Črnovrške planote.- Acta carsologica, 6, 81-93, Ljubljana.
- Ravbar, N. 2007: The protection of karst waters, a comprehensive Slovene approach to vulnerability and contamination risk mapping. Založba ZRC, 254 str., Ljubljana.
- Trček, B., 2003: Epikarst zone and the karst aquifer behaviour: a case study of the Hubelj catchment, Slovenia.- Geološki zavod Slovenije, 100 str., Ljubljana.
- Trček, B., Veselič, M., Pezdič, J., 2003: The vulnerability of karst springs - a case study of the Hubelj spring (SW Slovenia).- Rudarsko-metalurški zbornik, 50/1, 385-388, Ljubljana.